

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ”

(для бакалаврів, магістрів)

МАУП

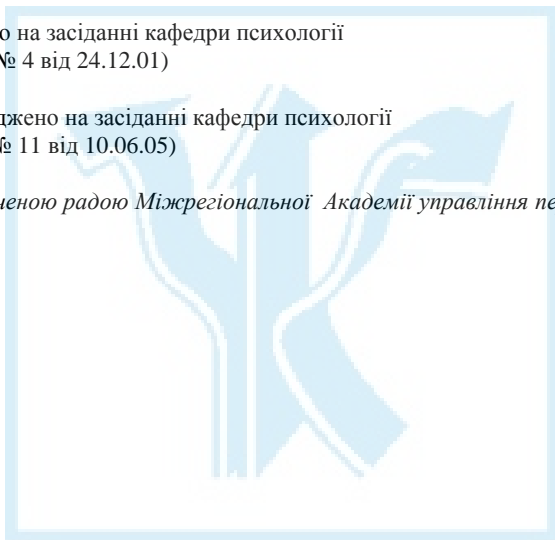
Київ 2005

Підготовлено кандидатом психологічних наук, професором
О. І. Бондарчук

Затверджено на засіданні кафедри психології
(Протокол № 4 від 24.12.01)

Перезатверджено на засіданні кафедри психології
(протокол № 11 від 10.06.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Бондарчук О. І. Навчальна програма дисципліни “Психологія особистості”
(для бакалаврів, магістрів). — К.: МАУП, 2005. — 18 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тема-тичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Психологія особистості”, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Важливим аспектом роботи психолога є забезпечення оптимальних психологічних умов для розвитку особистості, надання психологічної допомоги людині в розв'язанні її особистих проблем. Розв'язання цих завдань неможливе без знання сутності і структури особистості, закономірностей її становлення і розвитку. Тому у програмі навчальної дисципліни передбачено розкриття різноманітних наукових підходів, концепцій і принципів до вивчення особистості, які значною мірою поглиблюють розуміння природи особистості, її поведінки, що були розглянуті в курсі “Загальна психологія”. Це дає змогу психологу надати кваліфікованішу психологічну допомогу особистості.

Мета дисципліни полягає у висвітленні основних психологічних підходів до розуміння особистості, що є актуальними на сучасному етапі. При цьому завданнями дисципліни є:

- аналіз змісту основних підходів, теоретичних концепцій щодо сутності і структури особистості;
- виявлення умов становлення, функціонування і розвитку особистості;
- висвітлення можливостей застосування теоретичних ідей у психологічній практиці.

У результаті засвоєння дисципліни студенти повинні знати основні підходи до розуміння особистості, розроблені в основних напрямках психологічної науки (психоаналіз, біхевіоризм, когнітивна психологія, гештальтпсихологія, гуманістична психологія тощо), уміти інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння особистості, застосовуючи їх для пояснення і прогнозування особистісного розвитку.

Багато уваги приділяється висвітленню особливостей ціннісно-мотиваційної сфери особистості, яка є центральною ланкою, що визначає своєрідність складних структур особистості.

Поглибленню і закріпленню знань сприятиме вивчення психологічних підходів до аналізу особистості згідно із списком рекомендованої літератури.

З метою поглиблення і закріплення знань крім програмного матеріалу дисципліни тут передбачено виконання контрольної роботи і перевірку знань за питаннями для самоконтролю.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ”

№ п/п	Назва розділу і теми
1	I. Предмет психології особистості. Особистість та її прояви Предмет психології особистості. Сутність поняття “особистість” у психології
2	Структура особистості
3	Самосвідомість особистості
4	Індивідуальність особистості
	II. Ціннісно-мотиваційна сфера особистості
5	Потреби і мотиви як джерело активності особистості
6	Спрямованість особистості
7	Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості
	III. Становлення і розвиток особистості
8	Умови становлення і розвитку особистості
9	Етапи розвитку особистості

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ”

Розділ I. Предмет психології особистості. Особистість та її прояви

Тема 1. Предмет психології особистості. Сутність поняття “особистість” у психології

Психологія особистості як галузь науки, що вивчає закономірності становлення і розвитку особистості як суб'єкта життєтворчості. Стисла характеристика різноманітних теоретичних підходів до розуміння особистості як системи взаємопов'язаних ідей і принципів, що мають на меті пояснення її природи. Основні положення, спрямовані на висвітлення природи особистості і рушійних сил її розвитку: структура, мотивація, розвиток особистості тощо. Критерії оцінки теоретичних підходів до розуміння особистості: верифікованість, внутрішня узгодженість, евристи-

чна цінність, економічність, широта, функціональна значущість (Л. Х'елл, Д. Зіглер). Проблема емпіричної валідазації теорій особистості.

Сутність особистості з позиції різних теоретичних уявлень. Особистість як суб'єкт соціальних стосунків і свідомої діяльності, системна якість індивіда, що формується у спільній діяльності і спілкуванні (Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн, А. В. Пет-ровський та ін.). Особистість як ансамбль ірраціональних несвідомих потягів (З. Фрейд).

Особистість як функція результату психосоціальних криз (Е. Ерік-сон). Особистість як певний набір поведінкових реакцій (Б. Скіннер), складний паттерн неперервної взаємодії індивіда, поведінки і ситуації (А. Бандура). Особистість як властивий кожному індивіду унікальний спосіб усвідомлення досвіду (Д. Келлі). Особистість як організована, довготривала сутність, яка суб'єктивно сприймається (К. Роджерс).

Література [2; 5; 12; 15; 21]

Тема 2. Структура особистості

Структурні концепції особистості. Концепція рис особистості (Г. Олпорт, Р. Кеттел, Г. Айзенк), концепція типу особистості (К. Юнг, А. Адлер та ін.), концепція особистісних конструктів (Дж. Келлі). Структурна модель психічного життя особистості (З. Фрейд). Я-концепція (К. Роджерс).

Структура особистості у вітчизняній психології (Л. С. Виготський, Г. С. Костюк, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн, К. К. Платонов та ін.).

Інтраіндивідна, інтеріндивідна і метаіндивідна підсистеми структури особистості (А. В. Петровський). Центральний системоутворюючий компонент структури особистості: спрямованість (Л. І. Божович), динамічні смислові системи (Л. С. Виготський), ставлення (В. М. Мясішев), установки (Д. І. Узнадзе), диспозиції (В. А. Ядов) тощо.

Література [2; 5; 12; 16; 19; 21]

Тема 3. Самосвідомість особистості

Психологічна сутність самосвідомості. Взаємозв'язок свідомості і самосвідомості особистості. Генезис самосвідомості.

Структура самосвідомості: когнітивний, емоційно-оцінний і вольовий компоненти. Модель структури самосвідомості: самість і Я (К. Юнг).

Механізми самосвідомості. Ідентифікація, рефлексія, емпатія, децентрація. Поняття про психологічний захист. Види психологічного захисту: витіснення, раціоналізація, проєкція, регресія, сублімація та ін.

Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості. Види самооцінки і рівня домагань.

Умови розвитку самосвідомості. Самопізнання. Саморегуляція і самоконтроль. Самовдосконалення у процесі самовиховання.

Література [3; 7–9; 14; 19]

Тема 4. Індивідуальність особистості

Індивідуально-типологічні властивості особистості та їх роль у становленні індивідуальності людини. Темперамент і його властивості. Психодинамічні особливості темпераменту: темп, загальна активність, емоційність. Типи темпераменту. Адаптивні можливості темпераменту. Проблема формування індивідуального стилю діяльності особистості.

Особистість і характер. Структура характеру. Акцентуації характеру. Вчинок як одиниця аналізу характеру особистості. Умови формування характеру.

Здібності особистості. Задатки і здібності. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість. Талант. Геніальність. Творчі здібності особистості та їх розвиток.

Література [1; 7; 8; 13–15]

Розділ II. Ціннісно-мотиваційна сфера особистості

Тема 5. Потреби і мотиви як джерело активності особистості

Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях. Інстинкти як рушійна сила поведінки (З. Фрейд).

Потреби як джерело активності людини: потреби в досягненні досконалості (А. Адлер), цілісності і єдності (К. Юнг), уникнення ізоляції від оточуючих, встановлення зв'язків (Е. Фромм), потреби в самоактуалізації (А. Маслоу) тощо. Класифікація потреб.

Мотив як опредмечена потреба, як спонування до активності. Мотиви усвідомлювані і такі, що реально діють, зовнішні і внутрішні мотиви (О. М. Леонтьєв). Мотив і мотивація. Мотив і мотивування.

Література [5; 7; 11; 14; 20]

Тема 6. Спрямованість особистості

Спрямованість особистості як система стійких мотивів, що спонукають людину до діяльності (Л. І. Божович). Форми прояву спрямованості. Неусвідомлені мотиви: потяги і установки; усвідомлені мотиви: бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання. Види спрямованості: спрямованість на взаємодію, ділова спрямованість, спрямованість на себе.

Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика спрямованості (М. Рокич). Термінальні та інструментальні цінності.

Література [2; 5; 12; 15; 20; 21]

Тема 7. Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості

Умови розвитку ціннісно-мотиваційної сфери особистості. Дефіцитарна мотивація і мотивація зростання (А. Маслоу).

Розвиток мотивації в діяльності особистості. “Зсув” мотиву на мету (О. М. Леонтьєв). Теорія мотивації досягнення успіху і уникнення поразки в різних видах діяльності (Дж. Аткинсон, Д. Мак-келланд). Теорія каузальної атрибуції: пояснення особистістю мотивів своєї поведінки і поведінки інших людей (Ф. Хайдер, Дж. Келлі). Концепція особистісної причинності (Р. де Чармс). Втілення концепцій мотивації у тренінгах мотивації.

Література [2; 5; 12; 15; 20; 21]

Розділ III. Становлення і розвиток особистості

Тема 8. Умови становлення і розвитку особистості

Взаємозв'язок психічного розвитку і розвитку особистості. Психодинамічний напрямок щодо становлення і розвитку особистості (З. Фрейд, К. Юнг, А. Адлер, Е. Еріксон та ін.). Конституціональна психологія (Е. Кречмер, К. Шелдон). Соціогенетичний підхід до становлення і розвитку особистості. Теорія научіння (Е. Торндайк, Б. Скіннер, А. Бандура). Теорія поля (К. Левін). Когнітивний підхід до становлення і розвитку особистості (Ж. Піаже, Дж. Келлі). Гуманістичний напрямок щодо становлення і розвитку особистості (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл).

Діяльнісний підхід до становлення і розвитку особистості (Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв та ін.). Роль провідної діяльності в розвитку особистості. Концепція персоналізації (А. В. Петровський).

Становлення особистості у працях Г. С. Костюка. Вчинкова психологія стосовно умов становлення та розвитку особистості (О. В. Киричук, В. А. Роменець та ін.).

Література [1; 2; 4; 8–12; 15–17; 21]

Тема 9. Етапи розвитку особистості

Процес становлення і розвитку особистості в онтогенезі. Періодизація психічного розвитку особистості. Концепція стадіального розвитку психіки (Ж. Піаже). Концепція періодизації психічного розвитку особистості (Д. Ельконін). Стадії психосоціального розвитку особистості (З. Фрейд, Е. Еріксон).

Рівні розвитку особистості: доособистісний, егоїстичний, групоцентричний, гуманістичний, духовний (Б. Братусь).

Критерії психічно зрілої особистості: зріла і відповідальна людина в соціально-сексуальних стосунках (З. Фрейд); соціально-корисний тип (А. Адлер); інтегрована, гармонійна і цілісна особистість (К. Юнг); егоідентична особистість (Е. Еріксон); самоактуалізована особистість (А. Маслоу); особистість, що повноцінно функціонує (К. Роджерс); самореалізація особистості.

Проблема особистісного вибору (Е. Фромм). Особистісний смисл (О. М. Леонтьєв, В. Франкл та ін.).

Література [1; 2; 5; 7; 14–17; 19; 20]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки (див. таблицю).

Остання цифра номера залікової книжки студента	Номер варіанта контрольної роботи
0; 1	1
2; 3	2
4; 5	3
6; 7	4
8; 9	5

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Зазначте положення, яке характеризує психоаналітичне розуміння джерела активності особистості:

- 1) зовнішні стимули підтримують розвиток людини, але єдина рушійна сила її поведінки — тенденція актуалізації;
- 2) основним джерелом активності особистості є нейрофізіологічний стан збудження, що виявляється в певних інстинктах;
- 3) основним джерелом активності особистості є система свідомих мотивів і відносин, що сформувалися залежно від суспільних відносин та умов виховання;
- 4) особистість активна за своєю природою (життя — форма руху) і поводить відповідно до суб'єктивної інтерпретації реальності;
- 5) основним джерелом активності особистості є підкріплення її відповідних дій.

Обґрунтуйте свою думку.

2. Яке поняття виражає відносно стійку, більш-менш усвідомлену систему уявлень індивіда про себе, на основі якої він будує свої взаємини з іншими людьми?

3. Серед наведених особливостей поведінки людини, що характеризують її або як індивіда, або як особистість, зазначте такі, що характеризують її як особистість:

- 1) інтереси, здібності, старанність, збудливість, інтроверсія;
- 2) темперамент, потреби, сміливість, музичні здібності, інтелект;
- 3) наполегливість, відповідальність, інтернальність, переконання, спрямованість;
- 4) розум, чудова дикція, інтереси, здібності, низька адаптація до температури;
- 5) чуйність, приємний голос, ідеали, принципи, висока сенсорна чутливість.

Обґрунтуйте свою думку.

4. Поясність, про що свідчать установлені в емпіричному дослідженні факти.

Досліджувані, в яких попередньо визначили показники сили і слабкості нервової системи, протягом 40 хвилин неперервно здійснювали складні обчислення “про себе”. Виявилося, що люди із слабкою нервовою системою, починаючи з 35-ї хвилини експерименту, робили помилки, зменшували кількість обчислень. Досліджувані з сильною нервовою системою, навпаки, спочатку обчислювали по-вільно, а потім прискорювали дії. Проте за 40 хвилин і “сильні”, і “слабкі” виконали практично однаковий обсяг роботи (за П. М’ясоїдом).

5. Розкрийте сутність формули О. М. Леонтьєва “зсув мотиву на мету”.

Варіант 2

1. Зазначте, яке з наведених тверджень характеризує біхевіористичне розуміння джерела розвитку особистості:

- 1) зовнішні стимули підтримують розвиток людини, але єдина рушійна сила її поведінки — тенденція актуалізації;
- 2) основним джерелом активності особистості є нейрофізіологічний стан збудження, що виявляється в певних інстинктах;
- 3) основним джерелом активності особистості є система свідомих мотивів і відносин, що сформувалися залежно від суспільних відносин та умов виховання;
- 4) особистість активна за своєю природою (життя — форма руху) і поводить відповідно до суб’єктивної інтерпретації реальності;
- 5) основним джерелом активності особистості є підкріплення її відповідних дій.

Обгрунтуйте свою думку.

2. Наведіть характеристики особистості на інтраіндивідуальному рівні її аналізу (за А. В. Петровським). Розкрийте їх сутність.

3. Серед наведених особливостей поведінки людини, що характеризують її або як індивіда, або як особистість, зазначте такі, що характеризують її як індивіда:

- 1) тип вищої нервової діяльності, органічні потреби, задатки, висока сенсорна чутливість;
- 2) емоційна збудливість, чудова дикція, чуйність, наполегливість;
- 3) низька адаптація до темряви, уважність, красива хода, правдивість;
- 4) інтереси, розум, сміливість, старанність;
- 5) чітка координація рухів, швидка реакція, працьовитість, пластичність.

Обґрунтуйте свою відповідь.

4. Поясніть, про що свідчать установлені в дослідженні факти.

Результати дослідження самооцінки школярів виявили, що діти, уявлення яких про свої можливості невисокі, втілюють їх у відповідній поведінці і тому навчаються гірше, ніж могли. Дітям з високою самооцінкою притаманна протилежна тенденція.

5. Чому ціннісні орієнтації вважають змістовною характеристикою мотиваційної сфери особистості? Обґрунтуйте свою відповідь.

Варіант 3

1. Зазначте, яке з наведених тверджень характеризує розуміння джерела активності особистості на основі концепції рис особистості:

- 1) основним джерелом активності особистості є нейрофізіологічний стан збудження, що виявляється в певних інстинктах;
- 2) основним джерелом активності особистості є культурні та соціальні впливи, які без участі свідомості формують у людини певні підсвідомі потяги, що допомагають їй пристосуватися до соціальних вимог;
- 3) основне джерело активності особистості — система свідомих мотивів і відносин, що сформувалися залежно від суспільних відносин та умов виховання;

- 4) основним джерелом активності особистості є стійкі нейропсихічні структури, які у разі появи певних стимулів дають імпульс відповідним вчинкам;
- 5) активність людини зумовлена низкою внутрішніх процесів (наприклад, потягів, інстинктів, потреб), які часто діють на рівні, нижчому за поріг свідомості.

Обґрунтуйте свою думку.

2. Поясніть, про що свідчать установлені в дослідженні факти.

Учням третіх класів масових шкіл і шкіл-інтернатів для дітей-сиріт було запропоновано гру “Чарівна квітка”, за якою вони мали загадати бажання. Більше половини учнів масових шкіл висловили бажання, які безпосередньо не стосувалися умов їхнього життя (“Хочу, щоб не було війни”, “Хочу, щоб всі люди були здорові”). Більшість дітей зі шкіл-інтернатів висловили бажання, пов’язані з вимогами дорослих (“Я б хотів гарно вчитися”, “Я б хотів завжди гарно поводитися” тощо) (за П. М’ясоїдом).

3. Яке поняття характеризує систему стійких мотивів, що спонукають людину до діяльності, в якій вона задовольняє свої потреби?

4. Наведіть характеристики особистості на метаіндивідуальному рівні її аналізу (за А. В. Петровським). Розкрийте їх сутність.

5. Зазначте властивості, які особистість отримує переважно за спадковістю від батьків. Обґрунтуйте свою думку.

Варіант 4

1. Зазначте, яке з наведених тверджень характеризує розуміння джерела активності особистості з позиції гуманістичної психології:

- 1) основним джерелом активності особистості є нейрофізіологічний стан збудження, що виявляється в певних інстинктах;
- 2) активність особистості зумовлена особливостями взаємодії потреб, потенційних можливостей позитивного зростання, вдосконалення та оточення;
- 3) активність людини зумовлена позитивним підкріпленням її відповідних дій;

- 4) особистість активна за своєю природою (жити — бути активним) і поводить відповідно до суб'єктивної інтерпретації реальності;
- 5) єдина рушійна сила поведінки — тенденція актуалізації.

Обґрунтуйте свою думку.

2. Поясніть, про що свідчать установлені в дослідженні факти.

Дослідження 40 пар розлучених близнюків, серед яких 27 пар виховували родичі батьків, а 13 — чужі люди, виявили подібність їхнього інтелекту. Проте у другому випадку вона була значно меншою, ніж у першому.

3. Чи є правильним твердження, що активність людини зумовлена низкою внутрішніх процесів (наприклад, потягів, інстинктів, потреб), які часто діють на рівні, нижчому за поріг свідомості. Обґрунтуйте свою відповідь.

4. Яким чином відбувається становлення особистості у групі (за А. В. Петровським)?

5. Яке поняття характеризує схильність особистості приписувати відповідальність за результати своєї діяльності зовнішнім силам чи власним здібностям і зусиллям? Наведіть характеристики цього психологічного феномена.

Варіант 5

1. Зазначте, яке з наведених тверджень характеризує когнітивний підхід до визначення джерела розвитку особистості:

- 1) зовнішні стимули підтримують розвиток людини, але єдина рушійна сила її поведінки — тенденція актуалізації;
- 2) основним джерелом активності особистості є нейрофізіологічний стан збудження, що виявляється в певних інстинктах;
- 3) основним джерелом активності особистості є система свідомих мотивів і відносин, що сформувалися залежно від суспільних відносин та умов виховання;
- 4) особистість активна за своєю природою (життя — форма руху) і поводить відповідно до суб'єктивної інтерпретації реальності;

5) основним джерелом активності особистості є підкріплення її відповідних дій.

Обґрунтуйте свою думку.

2. Які з наведених далі слів описують темперамент, а які — характер:

стриманий, серйозний, емоційно стійкий, сумлінний, ініціативний, чутливий, чуйний, творчий, активний.

Обґрунтуйте свою відповідь.

3. Чому А. Маслоу назвав гуманістичну психологію “третьою силою”, яка протистойть психоаналізу і біхевіоризму.

4. Серед наведених особливостей людини, що характеризують її або як індивіда, або як особистість, зазначте такі, що характеризують людину як особистість:

- 1) велика емоційна збудливість, сміливість, спрямованість на себе, сенситивність;
- 2) товариськість, працьовитість, охайність, старанність;
- 3) наполегливість, повільна швидкість упізнавання, чітка координація обох рук, підозрливість;
- 4) мала моторна ригідність, упертість, інтернальність, невпевненість у собі;
- 5) екстраверсія, екстернальність, висока сенсорна чутливість, неуважність.

Обґрунтуйте свою відповідь.

5. Які особистісні перетворення відбуваються в разі незбігу суб'єктивних переживань (симпатій, антипатій, бажань тощо) і особистісного смислу (за О. М. Леонтьєвим). Обґрунтуйте свою відповідь.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет і завдання курсу “Психологія особистості”.
2. Співвідношення понять “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”.

3. Сутність психологічних теорій особистості.
4. Функції психологічних теорій особистості.
5. Загальна характеристика основних психологічних теорій особистості.
6. Критерії оцінки теорії особистості.
7. Проблема емпіричної валідазації психологічних теорій особистості.
8. Сутність поняття “особистість” у психодинамічних теоріях особистості.
9. Сутність поняття “особистість” у когнітивних теоріях особистості.
10. Сутність поняття “особистість” у гуманістичних теоріях особистості.
11. Сутність поняття “особистість” у вітчизняних теоріях особистості.
12. Структура особистості у психоаналітичній теорії особистості З. Фрейда.
13. Сутність поняття “особистість”: біхевіористичний підхід.
14. Структура особистості в когнітивних теоріях особистості.
15. Рівні аналізу структури особистості (за А. В. Петровським).
16. Структура особистості у вітчизняній психології.
17. Джерело активності особистості у різних психологічних теоріях особистості.
18. Мотиваційна сфера особистості.
19. Потреби як джерело активності особистості.
20. Ціннісні орієнтації особистості.
21. Порівняльний аналіз розуміння особистості представниками гуманістичної психології та психоаналітичного підходу.
22. Самосвідомість особистості: сутність і структура.
23. Механізми становлення самосвідомості.
24. Поняття про психологічний захист.
25. Можливості розвитку самосвідомості особистості.
26. Індивідуальність особистості та її розвиток.
27. Особистість і темперамент.
28. Особистість і характер.
29. Особистість і здібності.
30. Особистість: інтеріндивідний рівень аналізу.
31. Особистість: метаіндивідний рівень аналізу.
32. Сутність поняття “спрямованість особистості”.
33. Види спрямованості особистості.
34. Форми прояву спрямованості особистості.

35. Ціннісні орієнтації як змістовна характеристика мотиваційної сфери особистості.
36. Проблема співвідношення набутого і спадкового у структурі особистості: біогенетичний підхід.
37. Проблема співвідношення набутого і спадкового у структурі особистості: соціогенетичний підхід.
38. Проблема співвідношення набутого і спадкового у структурі особистості: психогенетичний підхід.
39. Проблема співвідношення і набутого у вітчизняній психології.
40. Джерело активності особистості за різними психологічними концепціями у вітчизняній психології.
41. Умови розвитку ціннісно-мотиваційної сфери особистості.
42. Сутність ієрархічної теорії мотивації А. Маслоу.
43. Сутність “зсуву мотиву на мету” (за О. М. Леонтьєвим).
44. Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості у вітчизняних теоріях особистості.
45. Мотивація і діяльність особистості у різних психологічних теоріях.
46. Тренінги мотивації та їх стисла характеристика.
47. Становлення і розвиток особистості з позиції психоаналізу.
48. Становлення і розвиток особистості з позиції біхевіоризму.
49. Умови становлення і розвитку особистості: гуманістична психологія.
50. Стадії розвитку особистості у різних психологічних концепціях.
51. Основні психосоціальні стадії розвитку особистості за Е. Еріксоном.
52. Стадії розвитку особистості за Д. Ельконіним.
53. Стадії розвитку особистості за Г. С. Костюком.
54. Умови становлення і розвитку особистості з погляду вітчизняних психологів.
55. Рівні розвитку особистості.
56. Критерії психологічно зрілої особистості з позиції гуманістичної психології
57. Психодинамічний напрям щодо психологічно зрілої особистості.
58. Психологічно зріла особистість з позиції вітчизняної психології.
59. Проблема особистісного вибору і сенс життя.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Ананьев Б. Г.* О проблемах современного человекознания. — 2-е изд. — СПб.: Питер, 2001. — 263 с.

2. *Асмолов А. Г.* Психология личности. Принципы общепсихологического анализа. — М.: Изд-во МГУ, 1990. — 367 с.
3. *Бернс Р.* Развитие я-концепции и воспитание. — М.: Прогресс, 1986. — 422 с.
4. *Бодалев А. А.* Психология общения. — М.; Воронеж, 1996. — 256 с.
5. *Божович Л. И.* Избранные психологические труды: проблемы формирования личности. — М.: Междунар. пед. акад., 1995. — 209 с.
6. *Бурлачук Л. Р.* Психодиагностика личности. — К.: Здоровье, 1989. — 168 с.
7. *Елисеев О. П.* Практикум по психологии личности. — СПб.: Питер, 2001. — 560 с.
8. *Зейгарник Б. В.* Теории личности в зарубежной психологии. — М.: Изд-во МГУ, 1982. — 172 с.
9. *Кон И. С.* В поисках себя: личность и ее самосознание. — М.: Политиздат, 1984. — 334 с.
10. *Корнев М. Н., Коваленко А. Б.* Соціальна психологія. — К.: Вид-во Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, 1995. — 248 с.
11. *Левин К.* Теории поля в социальных науках. — М.: ЭКСМО-пресс, 2000. — 344 с.
12. *Леонтьев А. Н.* Избранные психологические произведения: В 2 т. — М.: Педагогика, 1983. — Т. 1. — 381 с.; Т. 2. — 318 с.
13. *Мерлин В. С.* Психология индивидуальности: Избр. психол. тр. — М.: Ин-т практич. психологии; Воронеж: НПО “МОДЭК”, 1996. — 446 с.
14. *Орлов Ю. М.* Восхождение к индивидуальности. — М.: Просвещение, 1991. — 287 с.
15. *Основи психології* / За ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. — 2-ге вид. — К.: Либідь, 1996. — 544 с.
16. *Психология развивающейся личности* / Под. ред. А. В. Петровского. — М.: Педагогика, 1987.
17. *Развитие личности ребенка* / Под. ред. А. И. Фонарева. — М.: Прогресс, 1987. — С. 62–144.
18. *Роджерс К.* Консультирование и психотерапия. — М.: ЭКСМО-пресс, 2000. — 289 с.
19. *Семиченко В. А.* Психологія особистості. — К.: Вид. О. М. Ешке, 2001. — 427 с.
20. *Хекхаузен Х.* Мотивация и деятельность: В 2 т. — М.: Педагогика, 1986. — Т. 1. — 407 с.; Т. 2. — 392 с.

21. *Хьелл Л., Зиглер Д.* Теории личности. — СПб.: Питер Ком, 1998. — 608 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Психологія особистості”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Психологія особистості”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	8
Завдання для контрольних робіт	9
Питання для самоконтролю	14
Список рекомендованої літератури.....	16

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
Г. В. Воїнова
Т. Г. Замура

Зам. № ВКЦ-1105

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП